

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRĂȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Sf. Scriptură aniversară

Strâns legată de aniversarea împlinirii, în iunie 1968, a 20 de ani de patriarhicească arhiepiscopire a Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian este și tipărirea, într-o nouă ediție, a Bibliei sau Sfintei Scripturi, din care motiv, pe drept cuvânt, o putem numi drept o „ediție aniversară”. Așteptată și primită cu un deosebit interes de către credincioșii noștri, această ediție a Sf. Scripturi reprezintă un important eveniment în viața Bisericii Ortodoxe Române, el înscriindu-se, totodată, ca o verigă de seamă în lanțul celorlalte înfăptuiri ale Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian.

Evenimentul era anunțat încă în ședința sesiunii ordinare a Sf. Sinod, din 3 iunie 1967, când Prea Fericirea Sa informa forul suprem de conducere a Bisericii noastre că „s-a ivit posibilitatea tipării Bibliei într-o nouă ediție”, cu care prilej Prea Fericitul Patriarh Justinian specifică și condițiile de apariție a acestei „cărți a cărților”, când adăuga în continuare: „După îndelungate cercetări personale, am ajuns la convingerea că pentru Vechiul Testament textul cel mai potrivit scopului pe care îl urmărim este cel cuprins în Biblia aprobată de Sf. Sinod și tipărită, ediția I în 1936, cu trimiterile revizuite și îndreptate ale Bibliei, ediția II, tipărită de Patriarhul Nicodim în 1944, afară de textul Psalmilor, pe care opinăm să-l tipărim după textul revizuit și tipărit în Psaltirea din 1957.

Pentru Noul Testament, socotim că textul cel mai potrivit este cel din 1951, care a fost revizuit și îmbunătățit atunci de o comisie din care au făcut parte I. P. S. Mitropolit Tit, Părintele Gala Galaction și Părintele profesor Nicolae Popescu și care a fost deja aprobat de Sfântul Sinod. După această ediție, s-au tipărit Evangheliile și Apostolul astăzi în uz în Biserica noastră”.

Înainte de a intra la tipar, întreg textul Sf. Scripturi a fost supus unei atente revizuirii ortografice, aducându-i-se, totodată, și unele îmbunătățiri de limbă, această lucrare fiind săvârșită sub directa supraveghere a Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, de către o comisie formată din P. C. director al Administrației Patriarhale, Ioan Găgin, dl prof. onor. Teodor M. Popescu de la Institutul Teologic Universitar din București și dl Dumitru Radu, prof. de limba română la Seminarul Teologic din București. Ea rămâne totuși, ca și edițiile din 1936 și 1944, „o ediție de probă până la definitivarea în limba română a textului Bibliei”.

Menționăm că hîrtia pentru această ediție a Sf. Scripturi, apărută într-un tiraj de 100.000 de exemplare, a fost primită în dar de la „Societățile biblice Unite”, cu sediul la Londra, ceea ce constituie — după cum subliniază Prea Fericitul Patriarh Justinian în cuvîntul către cititori — „unul din roadele legăturilor ecumenice creștine, care au luat ființă și s-au dezvoltat în secolul nostru”.

Haina în care apare — tiparul, legătura sau compactatul, formatul etc. — este și ea pe măsura cuvîntului lui Dumnezeu inspirat cuprins în filele

Schimbarea la Față a Mîntuitorului

În activitatea Sa pe pămînt, de a propovădui Sf. Evanghelie, a vindeca sufletele și a împlini mîntuirea credincioșilor, Mîntuitorul Iisus Hristos a săvîrșit numeroase fapte deosebite și vindecări asupra credincioșilor, ca să-i vindece de povara păcatelor, să le facă binele sufletească și trupesc și să-i îndrumeze pe calea virtuților.

Mîntuitorul săvîrșea aceste fapte și pentru că „îi era milă de norod”, dar totodată ca prin cei ajutorăți de El să dea pildă celor din jur, ca „de acum înainte să nu mai păcătuiești”.

Dar în afară de săvîrșirea unor minuni față de credincioși, de la care cerea dovada credinței lor, Mîntuitorul a săvîrșit și minuni asupra persoanei Sale, pentru ca Apostolii, ucenicii și cei care ascultau Sf. Sa Evanghelie să dobîndească dovezi despre venirea Sa în lume de la Tatăl ceresc, ca Fiul lui Dumnezeu cel întrupat.

În acest sens a luat cu El, urcînd spre vîrfurile Muntelui Tabor, pe Apostolii Petru, Iacov și Ioan și acolo „s-a schimbat Iisus la față, înaintea lor, și a strălucit fața Lui ca soarele, iar veșmintele Lui s-au făcut albe ca lumina. Și iată, Moise și Ilie s-au arătat lor, vorbind cu El” (Matei 17, 1—3; Marcu 9, 2—4).

Iată deci dovada, că Iisus este Fiul lui Dumnezeu, căci se schimbă la față, devenind strălucitor ca lumina și doar „Lumină este Dumnezeu”. Iar prezența lui Moisi și a proorocului Ilie la această schimbare, cînd Iisus a fost înconjurat de lumină divină, semnifică împlinirea în și prin Iisus a proorociilor Vechiului Testament, cu privire la venirea în lume a lui Mesia-Mîntuitorul, Moisi primind de la Dumnezeu cele 10 porunci (Ieșirea 20) și Sf. Ilie fiind luat la cer (4 Regi 2, 11).

În fața acestei minuni, a schimbării la față, în numele apostolilor de față, care se înpăimîntaseră, Apostolul Petru a exclamat plin de bucurie: „Doamne, ce bine este nouă să fim aici împreună; dacă voiești, voi face aici trei colibe, Ție una, și lui Moise una și lui Ilie una” (Matei 17, 4). Aceste cuvinte exprimă explozia de bucurie sufletească a apostolilor prezenți, cît de bine le este împreună cu Iisus și cu martorii din Vechiul Testament, Moisi și Ilie. Era o explozie de fericire deplină, nu numai personală ci și în numele tuturor, de a-L putea vedea pe Iisus și în ipostaza sa dumnezeiască, aureolată.

Dar în acea clipă se lămurește însuși scopul „schimbării la față”: „și iată glas din nor zicînd: Acesta este Fiul Meu cel iubit, în care am bine-

acestei cărți, atît de necesară zidirii noastre creștinești, alături de celelalte mijloace pe care Mîntuitorul Iisus Hristos, prin Biserica Sa cea „una, sfîntă, sobornicească și apostolească”, le-a lăsat spre mîntuitoarea noastră folosință.

De aceea, făcînd această prezentare, pentru cititorii gazetei noastre, a Sf. Scripturi — ediția 1968 — vom încheia cu potrivitul îndemn, desprins din partea finală a cuvîntului către cititori al Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, în care spune:

„Facă atotputernicul Dumnezeu ca învățăturile divine descoperite lumii în Sfînta Scriptură să rodească din belșug în sufletele tuturor celor ce o vor citi și să-i călăuzească în tot timpul vieții pe cărările cele luminoase ale dreptslăvoarei noastre Biserici Ortodoxe, pentru mai multă dragoste, pentru pace și înfrățire între toate popoarele”.

T.

voit, pe Acesta să-l ascultați” (Matei 17, 5). Astfel era dovedită dumnezeiește personalitatea lui Iisus, ca adevărat Mesia și Hristos Mîntuitorul, ca Mielul care spală păcatele lumii.

Totodată însă, atunci Iisus le-a poruncit acestor apostoli: „nimănui să nu spuneți ce ați văzut, pînă ce Fiul Omului se va scula din morți” (Matei 17, 9). Această poruncă viza împrejurarea, că fariseii și iudeii vedeau în Iisus în primul rînd un războinic, care îi va duce la restabilirea statului politic vechi, dar aceasta nu era în vederea trimiterii Mîntuitorului în lume de către Tatăl ceresc, care s-a întrupat spre mîntuirea sufletească de păcate a credincioșilor, a tuturor celor care în mod liber se declară credincioși față de Iisus Hristos Mîntuitorul. Evident că după „învierea Sa din morți”, faptul schimbării la față nu mai oferea greutatea de înțeles și de credință, căci Sf. Sa Înviere confirma în mod firesc „Schimbarea Sa la față”, care astfel prefigura însuși marele praznic al Învierii Domnului.

Și astfel, lămurindu-se toate „după Sf. Înviere din morți”, și faptul „schimbării la față” a fost divulgat și vestit de Sf. Apostoli și depus în scris ca mărturie în Sf. Evanghelie.

Pentru credincioșii creștini de totdeauna, praznicul „Schimbării la Față a Mîntuitorului” este un îndemn continuu, ca și ei să stăruie în viața lor ca să-și schimbe felul lor de a fi, trecînd de la un chip uman obișnuit la cel strălucitor și luminos, în care se pot sălășlui fără greutate harurile dumnezeiești ale Sf. Treimi, mijlocite de Mîntuitorul Iisus Hristos prin Sf. Duh.

Orice credincios creștin, care urmează îndrumarea Bisericii Ortodoxe, este chemat la această schimbare la față, la această înnoire sufletească, la această luminare a vieții sale, care să-l facă creștin luminat, om și cetățean vrednic al lumii și al patriei sale. Astfel acești credincioși își vor putea croi drum fericit în viața lor pămîntească, în vederea dobîndirii și a celei veșnice, „unde vor fi ca îngerii lui Dumnezeu” (Matei 22, 30).

Pentru credincioșii cu duhovnicie ortodoxă mai accentuată, „lumina Taborului” care L-a înconjurat pe Mîntuitorul Iisus, și care în pictura bisericească înconjoară întreg chipul Mîntuitorului, devine călăuză sigură a fericirii de a putea intui Dumnezeirea Sf. Treimi, care neconținut coboară spre credincioșii creștini harurile cele multiple spre a le înlesni acestora „să urce” spre cele cerești, împrejurare exprimată de Sfinții Părinți bisericești prin cuvîntul „îndumnezeire”. Această „urcare” prin gînduri, cuvînt și fapte o mijlocește cu mult succes participarea la slujbele bisericești ale Acatistului, închinat Mîntuitorului, Sf. Fecioare Maria — Maica Domnului și unor Sfinți ai Bisericii, în care lauda și preamărirea lui Dumnezeu se îmbină cu recunoștința și mulțumita pentru darurile oferite neconținut și se îndrumăză însași viața credincioșilor, cu privire la ceea ce pot cere ca să li se îplinească spre binele lor.

Ascultînd de Hristos, de Fiul lui Dumnezeu, cum a spus-o glasul din nor, de Hristos, care este „calea, adevărul și viața”, creștinul își poate trăi deja în această viață pămîntească arvuna fericirii depline, veșnice, alungînd păcatele care îi dau tîrcoale, și promovînd virtuțile, care îi luminează viața.

Prof. M. Șesan

Impotriva beției

Între felurile răutăți pe care le săvârșește omul, din pricina lipsei de măsură și de cumpătare, se numără și beția. Beția își are pricina în folosirea fără măsură a vinului și a altor băuturi care conțin alcool. Când cineva este cuprins de beție, își pierde controlul, conștiința și stăpânirea de sine; mintea lui nu-și mai împlinește rostul de conducător al trupului, de aceea cel beat se poartă fără rânduială, face fapte necugetate sau rău cugetate, își întrebuințează puterile sufletești și trupești fără cuviință. Acestea știindu-le Sfântul Ioan Gură de Aur spunea: „Beția este tulburarea sufletului, falsificarea gândurilor, pustiirea minții, sărăcia înțelegerii. Beția este o nebunie de bună voie, o trădare a gândurilor; beția este o nenorocire ridiculizată, o boală expusă batjocurii, o îndrăcire de bună voie și mai grea decât nebunia“.

Fiind pricină de întunecare a minții și de multe neorânduiri în sufletul omenească, beția îl scoate pe om din marginile firii sale, îl coboară de la vrednicia sa, îl înjosește și îl necinstește, punându-l mai prejos chiar de animale și făcându-l mai rău decât îndrăciti. Arătând aceasta, tot Sf. Ioan Gură de Aur zice: „Vrei să știi că bețivul este mai rău decât un îndrăcit? Pe îndrăcit toți îl plîngem, dar pe acesta (pe bețiv) îl urim; pe acela îl compătimim, iar pe acesta ne mîniem și ne revoltăm. Pentru ce? Pentru că boala aceluia vine prin vătămare, iar a acestuia prin trîndăveală. Același lucru îl suferă și bețivul ca și îndrăcitul; la fel umblă pe două cărări, la fel își iese din minți, la fel cade jos, la fel își rotește pupilele ochilor, la fel aruncă din picioare când zace la pămînt; bale ies din gură, scoate salivă nesuferită și gura i se umple de duhoare nesuferită. Un asemenea om este dezgustător prietenilor, de batjocură dușmanilor, respingător soției, tuturor împovărat și de nesuferit, mai prejos decât animalele“.

Faptul că bețivul este mai prejos decât animalele se arată în aceea că „animalele beau atît cît le este sete și pofta lor încetează odată cu trebuința; bețivul însă, prin lăcomie, depășește pofta și ajunge mai neînțelept decât animalele“.

Mai mult: „Bețivul este mai nenorocit decât mortii; acela zace nesimțitor și nu poate să facă nici bine, nici rău; acesta este gata să săvârșească răul, și, îngropîndu-și sufletul în corp ca într-un mormînt, își poartă mort de ici colo trupul“ (Sf. Ioan Gură de Aur).

Pe lîngă acestea mai știm că beția ruinează sănătatea, sapă la temelia familiei, aduce necinste și pagube, slăbește puterile sufletești și trupești. Toate acestea dau pricină celui înțelept să defaime beția și să se ferească de ea.

Dacă beția nu se potrivește cu vrednicia ființei omenești — așa încît este necinstitor pentru orice om să se îmbete — ea este cu atît mai nepotrivită cu vrednicia vieții creștinești, și cu totul necuviincioasă creștinului.

Creștinii — ca următorii ai Domnului Hristos și ai Sfinților Săi Apostoli — știu, din dumnezeieștile Scripturi, că bețivii nu vor intra în Împărăția lui Dumnezeu.

Că bețivii nu vor intra în Împărăția lui Dumnezeu, o mărturisește de pildă Sfântul Apostol Pavel, cînd învață: „Nu vă faceți socoteli greșite, nici desfrînării, nici slujitorii idoloilor, nici preacurvarii, nici malahistiilor, nici sodomitiilor, nici furii, nici nesățioșii de avere, nici bețivii, nici cei răi de gură, nici hrăpitorii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu“ (I Cor. 6, 9—10).

Același Sfânt Apostol spune și în alt loc: „Faptele trupului sînt cunoscute ca unele ce sînt: desfrînarea, necurăția, destrăbălarea, slujirea idoloilor, fermecătoria, vrăjbiile, sfada, zavistia, mîniile, gîlcevile, dezbinările, deosebiriile, pizmuirile, bețiile, chefurile și cele asemenea acestora, despre care vă spun dinainte, precum dinainte am și spus, că cei ce fac unele ca acestea nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu“ (Galateni 5, 19—21).

Cei doritori de viață sfîntă nu vor uita nici odată cuvîntul Sfîntului Apostol Petru, care scria odinioară credincioșilor creștini: „Destul este că în vremurile trecute ați făcut cu desăvîrșire voia păgînilor, umblînd în desfrînări, în poftă, în beții, în ospețe fără măsură, în petreceri cu vin mult și în neiertate slujiri idolești“ (I Petru 4, 3). Dimpotrivă, ei vor privi totdeauna beția ca o faptă necinstitoare, ca o faptă cu totul străină de viața pe care o binecuvîntează Dumnezeu și se vor păzi de ea, ca și de toate faptele înjositoare.

A ne împotrivi beției însemnează a nu ne îmbăta, iar ca să nu ne îmbătam, este de trebuință să fim cu cumpătare în folosirea vinului.

Știm că Psalmistul, preamărînd pe Dumnezeu pentru toate cele ce cu înțelepciune le-a făcut și

cu bunătațe le îngrijește, face pomenire și de vin, cînd zice: „Tu scoți hrană din pămînt; pîinea, care întărește inima omului; untdelemn, care-i luminează fața, și vinul, care veselește inima omului“ (Ps. 103, 14—15).

Știm de asemenea că Domnul Hristos a băut vin (Matei 26, 27—28; Marcu 14, 23—24; Luca 22, 20). Mai știm că Sfîntul Apostol Pavel a recomandat ucenicului său Timotei să bea cîte puțin vin: „Nu mai bea numai apă, ci folosește și puțin vin, pentru stomacul tău și pentru deșele tale slăbiciuni“ (I Tim. 5, 23). El n-a oprit niciodată întrebuințarea vinului, ci a oprit numai beția: „Nu vă îmbătați de vin, întru care este desfrînarea“ (Efeseni 5, 18) sau: „Spune bătrînelor să aibă în înfățișarea lor o sfîntă cuviință, să nu fie zavistnice, să nu fie robite de vin prea mult...“ (Tit 2, 3), sînt cuvinte lămuritoare în această privință.

În sfîrșit, ne este cunoscut faptul că Sfînta Biserică, prin slujitorii sfințiți, binecuvîntează, în afară de vinul adus la Sfînta Liturghie, și vinul ce se pune înainte, spre binecuvîntare, la slujba litiei, ca și vinul ce se întrebuințează la masă, cînd este de față vreun preot care binecuvîntează masa.

Dar mai presus de toate avem încredințare că vinul ne este dăruit nouă spre folos, de către în-

suși Dumnezeu, din cea dintîi minune pe care a făcut-o Domnul Hristos, în Căna Galileii, cînd a prefăcut apa în vin, spre îndestularea nuntașilor de acolo (Ioan 2, 1—11).

Părinții cei duhovnicești, în rînduile lor pentru o viață luminoasă, au hotărît ca măsură în întrebuințarea vinului, cel mult trei pahare. Ce este mai mult decît aceasta, spun ei, se întoarce spre răul celui neluător aminte.

Dacă cineva, din pricina slăbiciunii sau a relei deprinderi, este în primejdie de a trece măsura cea hotărîtă și, deci, de a se îmbăta, unul ca acesta este bine să se oprească cu desăvîrșire de la întrebuințarea vinului, aducîndu-și aminte de Sfîntul Ioan Botezătorul, care n-a băut vin și nici o altă băutură amețitoare (Luca 1, 15; Matei 11, 18), ca și de cuvîntul Sfîntului Apostol Pavel, care scria credincioșilor creștini din Roma: „Bine este să nu mînînci carne, nici să bei vin, nici să faci ceva din care fratele tău se poticnește, se smintește ori slăbește în credință“ (Romani 14, 21).

Să ne ferim deci de această urîță patimă, care este beția, mult păgubitoare atît pentru noi cît și pentru semenii noștri. Consumarea de vin să se facă cu toată grija, cu toată cumpătarea, pentru că numai în felul acesta dovedim că sîntem oameni, că sîntem creștini, cu mintea trează și sănătoasă, arătînd că noi stăpînim vinul nu el pe noi.

Ierod. T. Părăianu

Diaconul Coresi și activitatea sa tipografică

Activitatea tipografică a lui Macarie, Dimitrie Liubavici și Filip Moldoveanu a fost continuată de un alt tipograf și cărturar de seamă, diaconul Coresi. Originar din Tîrgoviște, a învățat desigur arta tipografică de la Dimitrie Liubavici, meșterul tipografiei lui Radu Paisie. Prima carte imprimată de Coresi a fost un *Octoih* slavon, tipărit la Brașov în 1556—57. Împreună cu el a lucrat și Oprea Logofătul, fostul ajutor al lui Dimitrie Liubavici, la Tîrgoviște. Deși era tipărită în Transilvania, cartea avea pe frontispiciu stema Țării Românești și amintea de domnitorii Alexandru Lăpușneanu al Moldovei, Pătrașcu cel Bun al Munteniei și de principele Ioan Sigismund Zapolya al Transilvaniei, semn că era destinată românilor de pretutindeni.

Coresi s-a reîntors apoi la Tîrgoviște, „în cetatea de scaun“, probabil chemat de domn. Acolo a tipărit, cu 10 ucenici, între 8 iulie 1557 și 1 iulie 1558, un *Triod-Penticostar*, în slavonește, cu frumoase gravuri în lemn.

După aceasta a trecut iarăși la Brașov, stabilindu-se definitiv aici. Așezarea lui la Brașov s-a datorat faptului că a găsit aici teren prielnic pentru continuarea activității sale de tipograf și mai cu seamă pentru tipărirea de cărți în limba română. Într-adevăr, în Transilvania circulau de mai mult timp traduceri în românește ale unor cărți bisericești, în manuscrise. Sînt bine cunoscute în istoria literaturii noastre: Codicele Voronețean (Faptele Apostolilor și trei epistole sobornicești), *Psaltirea Scheiană*, *Psaltirea Voronețeană* și *Psaltirea Hurmuzaki*, toate din secolul XV sau începutul secolului XVI. Cei mai mulți învățați socotesc că aceste traduceri s-au făcut în Maramureș.

Se mai adaugă și interesul material al sașilor brașoveni — care îmbrățișează în acel timp luteranismul — și care puneau la îndemîna lui Coresi hîrtia de care avea nevoie pentru tipar.

Prima carte tipărită după așezarea definitivă la Brașov se intitua *Întrebare creștinească*, în 1559. Era un mic Catehism — sub formă de întrebări și răspunsuri — care cuprindea: Cele 10 porunci, Crezul, Tatăl nostru și cîteva noțiuni sumare despre rugăciune, botez, cuminecătura etc. Se crede că este o traducere din limba maghiară. *Aceasta este prima carte tipărită în limba română care ni s-a păstrat*. Cartea era tipărită cu aprobarea principelui Ioan Sigismund Zapolya și a episcopului Sava de la Geoagiu și închinată mitropolitului Efreim al Ungrovlahiei.

Tipărirea au continuat apoi și în limba română și în limba slavă. Astfel, în 1560—61 diaconul Coresi și diaconul Tudor tipăreau un *Tetraevanghel românesc*. Probabil din pricină că această ediție românească nu a avut prea multă căutare, judele săsesc Hans Benkner a dat în 1562 la tipar, cu munca acelorași tipografi, o ediție slavonă a *Tetraevanghelului*.

În 1563 Coresi tipărește un Praxiu, adică un *Apostol*, în românește.

În 1564 apare *Tîlcul Evangheliei*, un amestec ciudat de învățături protestante, cu păstrarea dogmei și a ritualului ortodox, avînd ca anexă un *Molitvelnic*. În tîlcul *Evangheliei* se găsesc atacuri împotriva cultului sfinților și a cinștirii iconelor, a ierarhiei bisericești, dar, în același timp — în contradicție cu învățătura calvină și luterană — și citate din operele Sf. Părinți ortodocși, precum și cuvinte de păstrare a postului, combătut de calvini și luterani. În *Molitvelnic* se găsesc numai trei taine: Botezul, Cununia și Împărtașania, fiind înlăturate slujbele pentru morți și însăși Liturghia.

În scopul cîștigării de suflete românești pentru calvinism, s-au tipărit în 1570 o *Psaltire* și un *Liturghier*. Desigur erau cerute de episcopul româno-calvin Pavel Tordași, căci el s-a străduit să le împartă pe bani preoților români chemați de el la un sinod.

Deși era așezat la Brașov, Coresi a păstrat totuși legăturile cu Țara Românească. Multe din cărțile tipărite de el erau cerute de domnii de peste muni și conducătorii Bisericii de acolo, acestea fiind tipărite în limba slavă. Astfel, în 1568—69 a tipărit un *Sbornic slavon*, iar în 1574—75 un *Octoih slavon*, amîndouă purtînd numele lui Alexandru II domnul Țării Românești și al mitropolitului Eftimie. O *Psaltire* slavonă din 1577 se tipărise „cu porunca“ lui Alexandru II, a fiului său Mihnea și a mitropolitului Serafim al Ungrovlahiei. În același an Coresi tipărea o *Psaltire slavo-română*, apoi un *Triod slavon* în 1578, un *Evangheliar slav* în 1578—79 — acesta împreună cu meșterul tipograf Mănăilă din Țara Românească, — un *Tetraevanghel slavo-român* în 1580. La 11 noiembrie 1580 a ieșit de sub tipar un *Sbornic slavon*, în orașul Sebeș (jud Alba), tipărit la porunca mitropolitului Ghenadie I al Bălgăradului. Cuprindea slujbele de peste an, începînd cu luna septembrie și terminînd cu luna august.

Între cărțile românești mai trebuie să pomenim o *Pravilă* a Sfinților Părinți (fără să cunoaștem anul apariției), păstrată numai fragmentar. Cuprindea felurite pedepse pe care trebuia să le dea preoții duhovnici în scaunul spovedaniei. Era o traducere după Nomocanonul atribuit lui Ioan Postitorul, patriarhul Constantinopolului (sec. VI—VII).

În sfîrșit, ultima carte tipărită de Coresi, și în același timp cea mai importantă din tipărirea sa românească, este *Evanghelia cu învățătura* sau *Cazania*, tipărită la Brașov și terminată la 28 iulie 1581. Cuprinde tîlcuirea *Evangheliilor* din toate duminicile și sărbătorile de peste an, începînd cu Duminica Vameșului și Fariseului. Era o carte curat ortodoxă, fiind o traducere de pe un text slavon, a omiliilor grecești scrise de patriarhul ecumenic Ioan Caleca (1334—47). S-a tipărit cu cheltuiala judei Brașovului, Lucas Hierschel, care arăta, în prefață, că a găsit cartea la mitropolitul Serafim al Ungrovlahiei, de la care „cu multă rugăciune cerșutu-am“. Primind cartea, s-a sfătuit

(Continuare în pag. 3)

„Un salt gigantic pentru omenire”

Gîndindu-ne la varietatea și rapidele mijloace de informații pe care le avem astăzi, putem spune că întreaga omenire a participat sau a urmărit cu un deosebit interes, în a doua jumătate a lunii iulie 1969, zborul triumfal spre Lună al cosmonauților americani: Neil Armstrong, Edwin Aldrin și Michael Collins.

Acest istoric zbor al cosmonavei „Apollo 11” a început miercuri 16 iulie, orele 15,32 (ora Bucureștilui) și a durat pînă joi 24 iulie, orele 18,51. Momentul important al acestei neîntrecute expediții cosmice îl constituie apariția omului pe suprafața Lunii. Cel care a pus mai întâi piciorul, nu fără ezitare, luni 21 iulie, orele 4,56 la o distanță de 384.000 km de Pămînt a fost Neil Armstrong, primele lui cuvinte rostite pe suprafața Lunii fiind acestea: „Este un pas mic pentru om, dar un salt gigantic pentru omenire”. Privind spre Pămînt, așa cum primim noi Luna, tot Armstrong a exclamat: „Vedem bine Terra (globul pămîntesc). Ea este mare și strălucitor de frumoasă”.

Pe locul unde pentru prima dată un pămîntean a atins suprafața Lunii, a rămas scris pentru toate generațiile viitoare: „Aici oameni de pe planeta Pămînt au făcut primul pas pe lună, iulie 1969. Am venit animați de spirit pașnic, în folosul întregii omeniri”.

Pe lângă o seamă de aparate științifice instalate de curajosul echipaj al lui „Apollo 11”, pe lângă o ramură de măslin, simbolul păcii din Sf. Scriptură, pe suprafața Lunii a fost depus și un disc, pe care sînt microfilmate scurte mesaje din partea a 73 șefi de state din întreaga lume, în toate putînd fi întîlnite cuvintele: pace, relații prietenești, ceea ce înseamnă că dorința de a se pune capăt pentru totdeauna războaielor și a se așeza o pace trainică pe Pămînt e o realitate vie și arzătoare pentru toate popoarele.

Astfel, în mesajul D-lui Nicolae Ceaușescu, Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socia-

liste România, se spune: „Fie ca primul contact direct al omului cu Luna să contribuie la înfăptuirea aspirațiilor de progres și pace ale tuturor oamenilor de pe Pămînt”.

„Sper că această zi memorabilă pentru toți — grăiește de pildă și mesajul Președintelui Republicii Tunisia, Habib Bourghiba — va însemna începutul unei ere de pace, de înțelegere între toți oamenii, uniți în lupta pentru triumful gândirii pașnice și creatoare a umanității”.

Pe lângă importanța științifică deosebită pe care această pășire pe Lună o reprezintă, prin informațiile culese de acolo și solul lunar adus pe Pămînt, o semnificație cu totul majoră pe care această reușită trebuie s-o aibă este aceea, că, așa cum „toți locuitorii Pămîntului” au fost „unanimi în mîndria lor pentru ceea ce ați realizat și în ruga lor ca să vă întoarceți teferi pe Pămînt” — cum potrivit a spus Președintele Nixon al Americii, în convorbirea sa cu cosmonauții — la fel și de acum înainte toată suflarea omenească se cuvine să formeze un singur uriaș mănunchi, avînd privirea ațintită într-o singură direcție: pacea și bunăînțelegerea între toți fiii Pămîntului, cheazășia unor izbînzi și mai mari în viitor, cît și a unei vieți mai bune, mai pline de bucurie pe Pămînt.

Pentru noi, cei ce credem în Ziditorul a toate, această cu adevărat epocală izbîndă reprezintă un motiv în plus de bucurie, pentru că prin ea ne dăm seama nu numai de frumusețea Universului, ci această înfăptuire confirmă, întărește încă odată puterea, capacitatea de gîndire și creație a „regelui creaturii”, a suflului omenească, scînteie divină cu ajutorul căreia el este chemat să „stăpînească”, spre înălțarea și mai binele său, tot ceea ce-l inconjoară.

R.

Noi, pace vrem!

Noi, pace vrem, nu război,
Să piară răul dintre noi —
Nu vrem iar suferinți și scrum,
Ajunge ce-a fost pîn-acum!

Noi, pace vrem, cum ne învață
Iisus Domnul să urmăim în viață.
Și mai dorim — de s-ar putea —
„Una să fim”, cum El spunea!

Noi, pace vrem și să muncim,
În liniște să construim
Iar fiii noștri — ai tuturor
Să aibă un mare viitor!

Noi, pace vrem, nu ani pustii,
Vrem sănătate la copii,

În muncă spor și reușită
Iar țara de dușmani ferită!

Noi, pace vrem — că-i ceva sfînt —
De cînd ne știm pe-acest pămînt
Și asta au pofțit, într-una,
Românii toți, din totdeauna!

Noi, pace vrem — minte senină,
O lume de mult bine plină,
Un neam unit pentru vecie
Într-o frumoasă Românie!

Nicolae Isac
cînt. bis.

Diaconul Coresi și...

(Urmare din pag. 3)

cu mitropolitul Ghenadie al Bălgăradului și cu mulți preoți transilvăneni, care simțeau trebuința unei astfel de cărți. Avînd încuviințarea acestora și a mitropolitului Serafim, a dat-o diaconului Coresi, care a tradus-o în românește împreună cu învățații preoți Iane și Mihai de la biserica Sf. Nicolae din Șcheii Brașovului. Deci, această carte apare ca o operă de colaborare transilvano-munteană, în primul rînd prin împreună-lucrarea diaconului Coresi cu cei doi preoți șcheieni, apoi prin binecuvîntarea dată de cei doi mitropoliți, primul oferind chiar exemplarul după care s-a făcut traducerea.

Observăm deci că s-a tipărit în primul rînd, în românește, apoi și în slavonește. Rezultă că tipăriturile românești au întîlnit opoziție în Muntenia și Moldova, unde se cereau cărți slave, potrivit tradiției, iar negustorul sas n-avea nici un interes să le refuze. Cărțile lui Coresi erau tipărite pentru întreaga creștinătate românească, dar și pentru ortodocșii din alte țări, dovadă că tipăriturile coresiene se găsesc și azi în numeroase mănăstiri și biblioteci de peste hotare. Ele au avut o largă răspîndire în toate ținuturile românești, datorită legăturilor comerciale ale Brașovului cu Țara Românească și Moldova, datorită boierilor pribegi așezați la Brașov și, mai tîrziu, chiar datorită curcerilor lui Mihai Viteazul.

Datorită tipăriturilor coresiene, s-a răspîndit peste tot mai mult scrisul românesc, care începe

să înlocuiască treptat limba slavă din cancelariile domnești, pregătind totodată pătrunderea treptată a limbii românești în slujba bisericească.

În privința textelor românești care au stat la baza tipăriturilor coresiene, cei mai mulți istorici socotesc că e vorba de traduceri mai vechi făcute fie în Maramureș, fie de preoții de la biserica Sf. Nicolae din Șchei. Se poate să fi existat și alte centre de traduceri în românește, căci avem mai multe traduceri independente ale Psaltirii, Evangheliei, Apostolului. Astfel de texte erau folosite și în timpul lui Coresi, căci tipăriturile din prima jumătate a secolului XVI n-au putut înlătura nici pe departe manuscrisele. De aceea Coresi are marele merit de a fi pus în circulație vechi manuscrise românești, pe care le-a îndreptat, corectat, schimbat, înlăturînd adeseori arhaismele și provincialismele, înlocuindu-le cu expresii și cuvinte din graiul din Țara Românească și sud-estul Transilvaniei, regiuni în care și-a desfășurat el activitatea. El are apoi meritul de netăgăduit de a fi contribuit la unificarea limbii literare românești, căci răspîndindu-se la toți românii, cărțile sale au dus cu ele pretutindeni graiul din cele două regiuni amintite.

Un alt mare merit al lui Coresi este acela că e primul nostru cărturar care a luptat în mod conștient pentru introducerea limbii române în biserică, pentru răspîndirea științei de carte în românește.

Paralel cu Coresi au lucrat la Brașov și alți tipografi, care au tipărit cărți slavone pentru românii ortodocși. Astfel, un diac Lorinț (Lavrentie) a tipărit — printre altele — un *Octoib* în 1567

ADORMIREA MAICII DOMNULUI

Dacă viața Maicii Domnului a fost sfîntă, moartea ei a fost dumnezeiască. După Înălțarea Domnului, restul vieții și l-a petrecut pînă la vîrsta de peste șazeci de ani în casa Sf. Apostol Ioan, de pe muntele Sionului, și adesea se ducea pe locurile sfîntite de urmele pașilor Mîntuitorului lumii, pe Muntele Eleonului, la poalele căruia se afla grădina Sf. Ioan — moștenită de la tatăl său Zevedei.

Odată pe cînd se ruga ea aici, apără în fața ei arhanghelul Gavril, vestind-o că i se apropie vremea strămutării sale la ceruri și că peste trei zile va fi chemată la Fiul său. Iar pentru a-i confirma cele anunțate, i-a dat o ramură de curmal, care va fi purtată înaintea sicriului ei în ziua înmormîntării precuratului ei trup, zicîndu-i: „Prea-sfîntă Maică a lui Hristos Dumnezeu nostru, pregătește-te că însuși Fiul Tău va veni înconjurat de cetele îngerești să te ridice. Bucură-te că de acum vei petrece de-a pururi întru Împărăția Fiului tău. Precuratul tău trup nu va fi dat putreziciunii, ci va fi preamărit cu șederea de-a dreapta lui Hristos. De acolo te vei ruga pentru neamul omenească”.

Cu mare bucurie a primit ea ramura de curmal și cu profundă smerenie s-a rugat lui Dumnezeu, ca sufletul său să fie primit de înseși dumnezeieștile Sale mîini. Întorcîndu-se acasă, Sf. Maria povesti cele întîmplate în acea zi. Sf. Ioan anunță imediat pe Apostolul Iacob, care era primul episcop al Ierusalimului. Acesta duse vestea apropiatei adormiri a Maicii Domnului în tot Ierusalimul și prin împrejurimi și la împlinirea celor trei zile de la vestea îngerului, un nor cuprinse pe toți Apostolii răspîndiți pentru propovăduirea Sf. Evanghelii și îi adună în chip minunat la casa Sf. Apostol Ioan, unde se afla Maica Domnului.

Printre ei, se afla și Pavel, alesul lui Hristos, dimpreună cu Timotei iubitul său fiu, Erotei, Dionisie Areopagitul și toți cei 70 de ucenici ai Domnului. Pe toți i-a învrednicit Dumnezeu s-o vadă pe Maica Domnului, primind de la ea binecuvîntările sale și mîngîindu-i că ea neîncetat va mijloci înaintea lui Dumnezeu, rugîndu-se pentru păcatele neamului omenească. Dintre toți Apostolii, numai Ap. Toma lipsea, fiind departe prin ținuturile Indului.

Ultima dorință a Maicii Domnului a fost de a fi înmormîntată în peștera din Ghetsimani, unde au fost înmormîntați și părinții săi și logodnicul Iosif.

Așezată pe pat și înconjurată de lumînări aprinse, Maica Domnului continua să se roage dimpreună cu cei ce se aflau în jurul său, mărind pe Dumnezeu.

Deodată o lumină dulce umplu casa, luminîndu-i pe toți cei prezenți. Toți s-au înspăimîntat de ra-

(Continuare în pag. 4)

și un *Tetraevanghel* în 1570, iar altul cu numele Călin a tipărit un *Tetraevanghel* în 1565—66. Tot la Brașov, Șerban, fiul lui Coresi, împreună cu pîpa Mihai de la biserica Sf. Nicolae din Șchei, tipăreau un *Liturghier* slav în 1588.

O lucrare de mare amploare și importanță deosebită este *Palia de la Orăștie*, tipărită în românește. Cuprinde primele două cărți ale Vechiului Testament: Facerea și Ieșirea (de aici și denumirea: paleos=vechi). Tipărirea s-a făcut în 1582 în orașul Orăștie (jud. Hunedoara), prin osteneala lui Șerban, fiul lui Coresi și a diaconului Mărian. Traducerea Paliei în românește s-a făcut sub înrîurirea propagandei ce se desfășura printre români în vederea atragerii lor la calvinism, inițiatorul traducerii și tipării fiind episcopul româno-calvin Mihail Tordași, Predoslovie cărții arată că la traducerea ei în românește — în afară de Tordași, au lucrat: „Herce Ștefan, propoveditorul Evangheliei lui Hristos în orașul Căvărăneșului, Zacan Efrem, dascălul de dascălie și cu Peștișel Moisi, propoveditorul Evangheliei în orașul Lugojului și cu Archirie, protopopul varmeghiei Hunedoarei”. Traducerea s-a făcut după un text ungurec al Vechiului Testament, tradus și tipărit în 1551 la Cluj de pastorul calvin Gaspar Heltai.

Cu *Palia* de la Orăștie se încheie șirul primelor tipărituri românești din Transilvania. Activitatea tipografică va fi reluată, la Alba Iulia, abia peste mai bine de o jumătate de secol.

Putem reține din cele expuse că diaconul Coresi a intrat în istorie ca unul din cei mai de seamă tipografi pe care i-a avut cultura noastră, făcînd începutul pătrunderii limbii române în biserică și contribuind la crearea unei limbi literare unitate. El este un adevărat deschizător de epocă în istoria culturii și a literaturii noastre.

Mircea Păcurariu

ADORMIREA MAICII DOMNULUI

(Urmare din pag. 3)

zele luminii cerești și toate cele pămîntești s-au întunecat. Ingerii coborau cîntînd și preamărînd pe Dumnezeu. Din mijlocul luminii Împăratul Măririi, Hristos, înconjurat de puterile cerești, s-a arătat Maicii Domnului primindu-i sufletul.

Maica Domnului, bucurîndu-se de revederea Fiului său, a zis: „Mărește suflete al meu pre Domnul și s-a bucurat duhul meu de Dumnezeu Mîntuitorul meu; că a căutat spre smerenia roabei sale” și ridicîndu-se precurata Maria din patul său se închină Lui și auzi chemarea dumnezeiască: „Vino și intră în lăcașul vieții veșnice”. Iar Maica Domnului își repetă rugămîntea sa: „Primește duhul meu în pace și mă apără de cel întunecat”. Domnul o liniști spunîndu-i că șarpele este călcat de picioarele ei și este chemată de pe pămînt spre cer. Atunci Precurata a strigat bucurătoare: Gata este inima mea, Doamne, fie voia Ta. S-a culcat din nou în pat și și-a dat sufletul în mîinile Fiului său. Fără dureri l-a născut și fără suferințe i-a ridicat sufletul din trup, fără a-i permite ca acesta să sufere. Atunci se auziră cîntări cerești și cuvintele: „Bucură-te ceea ce ești binecuvîntată, Domnul este cu tine, binecuvîntată ești între femei”. Din trupul ei adiau miresme plăcute și cei ce o înconjurau atingeau precuratul ei trup, iar cei suferinzi se vindecau. Petru, Pavel, Iacob și alții i-au purtat trupul pe curelele sale, în loc de năsalii, iar Sf. Ioan mergea înainte cu ramura de curmal; restul Apostolilor și al credincioșilor o urmau cu lumînări aprinse și cu cădelnițe.

Văzînd măririle ce i se aduceau Maicii Domnului, plini de răutate o seamă de zavistnici năvăliră să omoare pe Apostoli și să batjocorească trupul Sf. Fecioare. Puterea Domnului însă îi opri. Mulți hulitori au fost orbiți, iar alții își fărîmară capetele de zidurile cetății, iar unul, cu numele Alfonie, se repezi asupra trupului Maicii Domnului spre a-l batjocori. Dar atingîndu-i trupul cu mîinile, un înger îi și tăie brațele de la coate, care rămăseră pe trupul Maicii Domnului, iar acesta căzu la pămînt. Acest lucru îi înspăimîntă pe hulitori și, înfricoșîndu-se, cu lacrimi se căiau de răutatea lor, strigînd: „Robi ai lui Hristos, miluiți-ne pe noi!” Oprindu-se Apostolii cu sfîntul trup, spuse Petru lui Alfonie: „Să te vindecăm noi nu putem; numai cel răstignit va putea. Credeți în El și pe Sf. Sa Maică cinstiți-o ca pe Născătoarea de Dumnezeu”. Atunci, Alfonie strigă tare: „Cred că Hristos este Mesia cel făgăduit, Mîntuitorul lumii”.

Sf. Apostoli și credincioșii s-au bucurat de întorcerea sufletului pierdut și Ap. Petru îi porunci lui Alfonie să se roage cu credință către Maica Domnului. Acesta rugîndu-se cu credință își apropie mîinile ciungi de trupul Preamilostivei și mîinile s-au vindecat pe loc, rămînînd doar un semn roșu pe locul tăieturii.

Milostiva Maică a neamului omenesc, precum a dat bucurie prin nașterea sa întregii lumi, tot așa prin adormirea sa n-a vrut să osîndească pe nimeni, și pe toți i-a miluit și a dat bucurie chiar și vrăjmașilor săi.

După ce așezară precuratul trup în noul mormînt săpat în stîncă, Sf. Apostoli îl acoperiră cu o lespede de piatră, iar ei rămăseră acolo trei zile și trei nopți, priveghînd în cîntări și psalmi de laudă.

După trei zile sosi și Ap. Toma, care nu se învrednicise a fi de față la Adormirea Maicii Domnului. Alergînd la mormînt și plîngînd, rugă pe cei de față să ridice piatră de pe mormînt, ca să poată vedea și el pe cea plină de dar. Apostolii, cuprinși de milă, se sfătuiră să deschidă mormîntul spre mîngîierea lui Toma. Dar cînd piatră fu răsturnată, îl găsiră gol, spre mirarea tuturor. Trupul în care se sălășluiseră Domnul vieții nu mai putea fi atins de putreziciune, căci fiind nemuritor se îmbrăcase întru nemurire și se înălțase la cer (I Cor. 15, 28).

Abia acum înțeleseseră cu toții de ce Domnul alesese și de data aceasta tot pe Ap. Toma cel îndoielnic, ce nu crezuse în Învierea Domnului pînă nu și-a pus degetul în ranele Mîntuitorului. Tocmai pe el îl alesese Domnul să fie mărturia tuturor vremurilor că Precurata Maică s-a înălțat și cu trupul întru Împărăția Fiului său.

În cinstea și amintirea Adormirii Maicii Domnului Sf. Biserică a fixat sărbătorirea acestei zile pe data de 15 august din cele mai vechi timpuri ale creștinismului.

Prin Adormirea sa, Preasfînta Născătoare n-a părăsit lumea, ci încontinuu se roagă pentru toți.

Cum să facem cercetarea conștiinței?

Practica cercetării conștiinței, în Biserica noastră, e o moștenire a Sfinților Părinți preocupați intens de dorința desăvîșirii lor morale. Ea face parte dintre metodele de înduhovnicire, de îmbunătățire a ființei noastre lăuntrice. Sfîntul Vasile o recomandă, în rînduilele monahale, cu observarea de a se săvîrși în fiecare seară. Același îndemn îl are și Sfîntul Ioan Gură de Aur. Programul acesta are în vedere două motive. 1. Dacă facem o bună cercetare a conștiinței seara, dacă ne căim adînc și dacă luăm o hotărîre puternică de a ne îndrepta de greșeli, este firesc ca acest lucru să ne ajute a doua zi. 2. În al doilea rînd, cercetarea aceasta ne va fi un motiv de reținere de la păcat pentru ziua întreagă, căci gîndul obligației de a da socoteală de cele făcute peste zi ne face să fim mai atenți cu faptele noastre. Părinții au avut în vedere adevărul că pocăința zilnică împiedică păcatul să se înrădăcească în inimă. Cercetarea conștiinței e o lucrare de cultivare sufletească. Ca și pămîntul, care împreună cu noi face parte din ordinea naturală, firea noastră nu odrăștește de la sine faptele cele bune. Reînnoirea noastră nu poate fi rezultatul momentan al unei lucrări magice, ci presupune un efect îndelungat și susținut. Adesea scrierile de îndrumare duhovnicească ale Părinților nu se mulțumesc să ne recomande practica cercetării conștiinței, în diferite răstimpuri, ci ne sfătuesc să avem o grijă permanentă pentru suflet, o „trezvie”.

În contact intim cu Iisus Hristos (Ioan XV, 4), creștinul nu va avea ca țintă numai aspectul negativ al cercetării conștiinței sale, îndepărtarea de orice păcat, fie în intenție, fie în săvîșirea faptelor, ci va ține, mai ales, seama de elementul pozitiv, nădejdea și dragostea, împreună cu practica virtuților.

Părinții ne îndeamnă, mai întîi, să ne angajăm în lupta împotriva celor trei mari unelte ale răului: uitarea, nepăsarea trîndavă și neștiința. În umbra acestor dușmani ai vieții duhovnicești se ascund toate patimile. „Să nu te lași copleșit de uitarea pierzătoare, nici împiedicat de nepăsarea, care face mintea deșartă și o abate de la viață, să nu-ți lași cugetarea întunecată de neștiință, care e pricina tuturor relelor, nici amăgita de grijă care e tot ce poate fi mai rău... Căci prin aceasta conștiința îți va fi înlănțuită de puterea nesocotită a cugetului trupesc și de durerile rele...” „Prin nepăsarea trîndavă, prin uitare și prin neștiință se întăresc și se măresc proptelele celorlalte patimi”. Orice încercare a noastră de a ne cunoaște înaintea lui Dumnezeu are în vedere, mai întîi, sfărîmarea acestui lanț în care viețuiesc cei iubitori de plăceri și neînvațați, cum ne spune Sf. Marcu Ascetul. Acest lucru e posibil numai „prin multă atenție și supravegherea minții”. Dar în fenomenul cercetării de sine, un rol de prim ordin îl are harul divin. „Folosindu-te de ajutorul de sus, vei afla relele necunoscute celorlalți și socotește că nici n-ar fi rele” — ne spune Sf. Părinte. Regula de aur a fericitilor bărbați care și-au desăvîșit viața în asceză și rugăciune a fost aceea de a căuta vindecarea unei patimi prin exercițiul unei virtuți contrare ei.

Împotriva celor trei patimi fundamentale, Sf. Marcu Ascetul spune: „Amintirea cea mai bună, care e pricina tuturor bunătăților... cunoștința cea luminată, prin care sufletul, priveghînd, alungă de la sine întunericul neștiinței... rîvna cea bună, care îndrumă și zorește sufletul spre mîntuire”. Amintirea cea bună, aci pomenită, constituie temeiul cercetării conștiinței, căci aceasta e trăirea cu duhul în prezența lui Dumnezeu, pe care trebuie să-l avem neconținut în fața noastră. În acest efort de trezvie mintea are în vedere „cîte sînt adevărate, cîte sînt cinstite, cîte sînt drepte, cîte sînt curate, cîte sînt cu nume bun, fie că e virtute, fie că e laudă” (Fil. 4, 8). Lumina conștiinței, despre care ne vorbește Marcu Ascetul, izvorul rîvnei sfinte ce doboară nepăsarea ucigătoare, nu e altceva decît credința noastră puternică și luminată. Ea „în adevăr” contrastează cu neștiința „maica tuturor păcatelor”. Ceea ce caracterizează lucrarea „cunoștinței” e determinarea unei stări de tensiune sufletească și biciuirea neîntreruptă a faptelor neconforme cu voia lui Dumnezeu.

Ca și rugăciunea, cercetarea conștiinței e o desfășurare lăuntrică. Ea presupune o concentrare înteroară, o adunare în tine însuși și o refacere a uni-

Multe minuni a săvîrșit ea pentru cei deznădăjduți, căzuți în nedreptate, suferinzi și cei ce caută să se întoarcă din păcat spre viață, cerîndu-i ajutorul. Pr. Chiril Pistrui

tății cugetului. În reculegere, gîndurile sînt oprite din risipirea lor obișnuită în afară și întoarse înăuntrul cugetului. Liniștea în prezența lui Dumnezeu acoperă o încordare vie de a rupe ce urmele trecutului încărcat de păcate, pentru a se învrednici de lumina convertirii la viața cea nouă. Un anumit timp trebuie consacrat acestei îndeletniciri spirituale. E „clipa de singurătate afectuoasă, pe care trebuie să ți-o propui peste zi cu orice preț”, zice Bossuet.

Spre încheiere, pentru necesități de ordin practic, vom prezenta schematic și pe puncte pregătirea și modul punerii în lucrare a examenului de conștiință:

1. Credinciosul trebuie să fie conștient de faptul că trezvia nu e numai efort personal, ci rod al rugăciunii. Să ceară deci harul divin;
2. Să aibă în vedere toate păcatele săvîșite, toate greșelile zilnice;
3. Să-și cerceteze rădăcinile greșelilor, cauzele lor și să ia aminte la ocaziile în care revin, pentru a se feri de ele;
4. Să aibă în cuget și inimă intenția sinceră de a se înfățișa cu o cîntă profundă și cu o hotărîre nestrămutată de îndreptare. Simpla enumerare sau observare a celor săvîșite nu numai că nu ajunge, dar e chiar vătămătoare;
5. Să-și propună a săvîrși fapte și virtuți contrare patimilor și greșelilor sale;
6. Să fie hotărît a-și continua cercetarea lăuntrică printr-o luptă sufletească în cursul zilei, prin paza inimii, prin o viață regulată și ocupată;
7. Să nu se dea prea multă atenție defectelor exterioare, ci să se urmărească mai ales cele lăuntrice;
8. Cercetarea generală să fie însoțită totdeauna de o cercetare particulară făcută asupra unui singur subiect, virtute sau păcat.
9. Să ceară sfatul duhovnicului pentru propria sa cunoaștere. El îi va arăta partea cea mai slabă și lipsită de virtute a sufletului cu care trebuie să înceapă;
10. Să-și amintească de toate binefacerile primite de la Dumnezeu „căci acestea, ca un ac, mișcă inima spre mărturisire și smerenie”.

Pr. Ilie Moldovan-Lisa

† Preotul Petru Leucă

În seara zilei de 15 iulie a. c., Domnul a chemat la Sine, după o scurtă suferință, pe venerabilul preot Petru Leucă, paroh al bisericii „Sf. Arhangheli” din Satulung-Săcele. Adormitul în Domnul s-a născut la 2 martie 1887 în comuna Rotbav, jud. Brașov. Studiile secundare le-a făcut la liceul „Andrei Șaguna” din Brașov, după care urmează Academia Andreiană din Sibiu. La 11 mai 1911 este sfințit ca preot de către Mitropolitul Ioan Mețianu și numit preot la parohia „Sf. Arhangheli” din Satulung.

Pr. Petru Leucă a păstorit cu vrednicie pe credincioșii săi timp de 58 ani, cu o întrerupere de trei ani, 1916—1919, cînd a fost în refugiu în Moldova. A fost catihet la Gimnaziul din Satulung timp de 25 ani.

Fire robustă, echilibrat și înțelept, bun și apropiat de credincioșii săi, bun liturghisitor pînă la adînci bătrînețe, corect și conștiincios în activitatea administrativă, părintele Leucă rămîne în amintirea credincioșilor și preoților ca un preot pilduitor în toată activitatea sa. Pentru activitatea sa pastorală a fost distins cu brîu roșu. Înalt Prea Sfințitul nostru Mitropolit Nicolae, la împlinirea vîrstei de 80 ani, i-a trimis act de prețuire, dîndu-l ca model pentru preoțimea mai tînără.

Plinindu-și călătoria binecuvîntată și rodnică pe pămînt, pînă la sfîrșit, Petru Leucă poate răspunde în ziua cea mare, împreună cu apostolul: „Lupta cea bună m-am luptat, călătoria am săvîșit, credința am păzit. De acum îmi stă înaintea cununa dreptății, pe care Domnul îmi va da-o în ziua aceea, El dreptul judecător”.

Slujba înmormîntării s-a săvîșit în biserica parohială în ziua de 18 iulie a. c., de către un sobor numeros de preoți. Activitatea celui adormit a fost înfățișată de P. C. prot. Dr. Vasile Coman, C. preoți, Victor Marin, N. Modoiu, pr. evanghelic maghiar din localitate și consilierul parohial, prof. Medianu.

Odihnească în rîndurile celor drepiți!

Rep.